

Gaardejer, Dannebrogsmænd
Simon Nielsen,
Hovborg, Lindknud Sogn.

Lindknud er jo eet af de store vestjydske Sogne, der særlig i de 2 sidste Menneskealdre har været undergivet Forvandlingens Lov. Der har været mange dygtige og kraftige Mænd og Kvinder, der har kæmpet og stridt, slæbt og slidt for at bringe de store, golde og magre Heder under Kultur, men jeg vil foreløbig indskrænke mig til at fortælle lidt om den Mand, som foran er nævnt.

Simon Nielsen er født den 23. April 1825, er Søn af Gmd. Niels Simonsen og Hustru, Ane Marie Nielsdatter, der var Ejere af en stor Hedegaard i Okslund, paa 430 Td. Land; han var den ældste af 4 Søsken, som saadan maatte han som ganske ung begynde at hjælpe lidt til i Bedriften ved Pasning af Kreaturer, Faar og lignende.

Da han var 8 Aar, kom han ud at tjene som Faarehyrde, senere var han og hans yngre Brødre ude at tjene skiftevis. Da han var 17 Aar, kom han til at tjene i Seest ved Kolding, derefter i 3 Aar paa Straarup. I 1846 blev han ved Sessionen taget til Dragon, men trak et Frilod. Han fik Plads i Lindknud Kro, men blev i 1848 indkaldt til Hæren som Frispiller, idet alle, der ved Sessionen havde trukket et Frilod, blev indkaldt paa Grund af Krigen. Efter en kort Uddannelse i København blev Afdelingen af Frispillere sendt til Hæren ved Sønderborg, den 18. Juli 1848. En Broder til Simon, Niels P. Nielsen, der var 2 Aar

yngre, blev senere indkaldt. De ansøgte om Tilladelse til at blive Sidemænd, hvilket bevilgedes. Treaarskrigen stod altid i hans Erindring som en Glansperiode. Aanden fra 48 besjælede ham, saa længe han levede.

Den 8. Februar 1851 blev de hjempermitterede. Krigen var sluttet, og Simon tog atter fat paa sin Gerning ved Landbruget.

Paa en af Gaardene i Hovborg boede der en Mand ved Navn Laust eller Laurids Ebbesen, foruden at være Gaardejer var han ogsaa Smed. Der var 2 Børn, en Søn, Ebbe Lauridsen, og en Datter, Marie Kirstine Lauridsdatter. Ebbe blev gift og kom til at bo paa en Ejendom kaldet Kongens Vase, hans Kendingsnavn blev senere Ebbe i æ Waaes.

Datteren Marie Kirstine skulde altsaa blive hjemme og have Gaarden. Simons Ungdomstid blev afsluttet, da han var 28 Aar, idet han i 1853 giftede sig med forannævnte Marie Kirstine Lauridsdatter, der i Fremtiden blev nævnt Markjestin.

Simon Nielsen og Hustru overtog nu den store Hedegaard, hvortil der hørte c. 300 Td. Land, mest Hede, men der var ogsaa en Del Eng. Der var kun lidt af Marken opdyrket. Bygningerne var meget smaa og primitive, dels Grundmur, dels Bindingsværk.

Svigerfaderen, Laurids Ebbesen, blev paa Gaarden. Som foran nævnt var han Smed, havde en lille Smedie og lidt Værktøj, saa han kunde holde Gaardens Redskaber i nogenlunde brugbar Stand.

Besætningen bestod ved Overtagelsen af Gaarden af 15 Kreaturer og 20—30 Faar.

Simon og Markjestin, der begge var vante til at arbejde, tog nu fat med frisk Mod, der var jo nok at arbejde med. En væsentlig Ting maa nævnes. Der fandtes et godt Mergelleje i en Bakke ned mod Engen,

dette Leje blev senere indrettet som Køregrav, hvorfra der kunde køres flere Alen ned i Mergelen, dette har jo i særlig Grad været medvirkende til, at Opdyrkning af Heden skred saa rask frem, som Tilfældet var.

Af de til Gaarden hørende c. 300 Td. Land var der kun en meget begrænset Del opdyrket. Den største Del laa i Hede, og her laa et stort Arbejde for et Par unge Mennesker at tage fat paa. Simon var af en rask og livlig Natur, der, saa vidt jeg har kunnet forstaa, tog fat med godt Humør. I de første Aar tog han særlig fat paa Heden i Nærheden af Gaarden. Den blev pløjet, merglet og tilsaaet, men efter som Tiden gik, øgedes Familien, der kom en stor Børneflokk, ialt 11 Børn, deraf 5 Sønner. Af de 6 Døtre døde den ældste som lille, No. 2 da hun var c. 14 Aar. Simon saa snart, at den Tid maatte komme, da Børnene selv skulde stifte Hjem, og lagde sin Plan derefter.

I Stedet for at fortsætte med Hedeopdyrkingen fra Gaarden og udefter begyndte han nu i den yderste Side af Heden, og efter nogle Aars Forløb var der opdyrket nogle Td. Land til en Nybyggerejendom. Han fortsatte derefter et andet Sted til en anden Ejendom, Opdyrkingen gik forholdsvis rask fra Haanden, hvilket for en stor Del skyldtes den gode Mergelgrav.

I 1881 udsatte han 2 Parceller af Heden, hver paa 47 Td. Land. Den første blev bebygget og overdraget den ældste Søn, Laurids Simonsen og Hustru. L. Simonsen har senere delt Ejendommen mellem en Datter, der fik Hovedejendommen, og en Søn, der har Statsejendom paa c. 20 Td. Land. Sønnen No. 2, Niels Simonsen, giftede sig i 1884 og overtog den anden Parcel, der ligeledes var bebygget. Men faa Aar efter, 1891, solgte han Ejendommen og blev ansat som

Plantør paa Grosserer Holger Petersens store Plantagegaard Baldersbæk. Nu har Sønnen Simon Simonsen overtaget Pladsen. Simon Nielsen udstykkede derefter en 3. Parcel paa c. 55 Td. Land, hvoraf en stor Del var opdyrket, denne overtog den 3. Søn, Morten P. Simonsen, i 1894, ligeledes i bebygget Stand. M. P. Simonsen har senere frasolgt c. 20 Td. Land til en selvstændig Ejendom.

S. Nielsen udstykkede endvidere en Parcel paa c. 24 Td. Land, kaldet Krogen, denne var vist tiltænkt den 4. Søn, Andreas, men han forblev ugift og fik ikke Ejendommen. Simon Nielsens Hustru døde i 1892. Han blev saa ked af som Enkemand at tumle med den endnu ret store Gaard paa c. 115 Td. Land. I 1895 overdrog han Gaarden til sin yngste Søn, Ole P. Simonsen, men forbeholdt sig Ret til fri Bolig paa Gaarden plus en Del Aftægt. Desuden skulde de 3 først udstykkede Parceller hver især svare lidt Aftægt. Besætning og en Del Inventar medfulgte ved Overtagelsen.

1896 byggede Simon paa Parcel No. 4 (Krogen), som han selv overtog og beboede i nogle faa Aar, hvorefter han solgte den til fremmede og flyttede hjem paa Gaarden, hvor han fik en Stue til sin egen Raadighed og Føden, ikke direkte Aftægt. Fra de 3 Parceller fik han vist 25 Kr. aarlig fra hver af dem, desuden ejede han en lille Kapital.

Da Hedeplantningen begyndte her paa Egnen i 60erne, fik den straks Simons Interesse. Han tog saaledes 2 Aktier i Hovborg Plantage, hver paa 25 Rigsdaler, ialt 50 Rigsdaler. Desuden tilplantede han, ved samme Tid, en Hedeknude paa c. 2 Td. Land lidt Vest for Gaarden. Denne Plantage var han meget glad for og stolt af.

Da han afstod Gaarden, forbeholdt han sig Retten

over Træbestanden til sin Død. Men Plantagen gav ham ingen direkte Indtægter.

Var der en af Børnene, der skulde bygge, sagde Simon: »Ja — du maa godt hente Træ i min Plantage til Bygningen, dersom det er godt nok.«

Og til vi andre af Familien eller gode Venner sagde han: »Mangler du ikke en Flagstang, for saa kan du godt faa en til dig selv og en til din Nabo.« Man sagde jo Tak og hentede dem; men spurgte man om, hvad de skulde koste, svarede han: »Koster, de koster sku ikke noget.« Paa den Maade fik han snart hele Plantagen hugget og fjernet uden at faa Kongens Mønt, men han glædede sig i Særdeleshed ved at kunne gavne og glæde andre. I 1898 solgte Sønnen O. P. Simonen c. 35 Td. Land til en Søster og Svoger, hvorpaa der blev opført Bygninger. Lidt senere blev der fra denne fraskilt c. 7 Td. Land, hvorpaa der blev bygget til et Par gamle Folk. Nu var Gaardens Areal 80 Td. Land. Men paa de fraskilte Jorder var der opført 8 Ejendomme. Næsten hele det store Hedeareal var opdyrket og merglet. Der var plantet Hegn af Naaletræer rundt om de fleste Marker og en Del Hegn inde mellem Indtægterne.

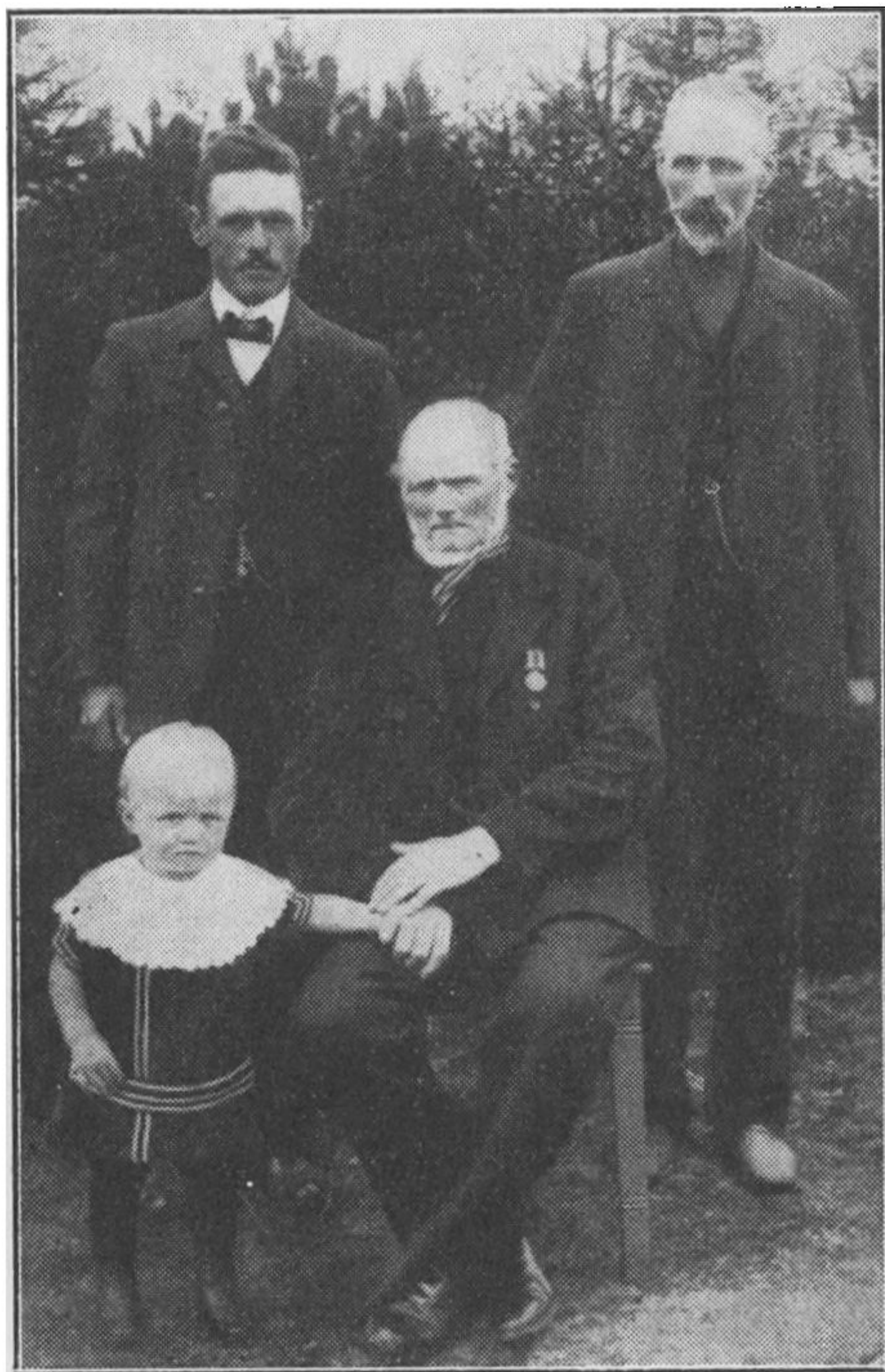
Simon Nielsen kunde med Tilfredshed se tilbage paa sin store Manddomsgerning. Han fik Lov og Lykke til at blive en Foregangsmand for Egnen, særlig derved, at da han overtog Gaarden i 1853, kunde den til Nød føde en Familie, men Aar 1900 levede der 9 Familier paa den (1930 10 Familier) under langt bedre og lysere Kaar end den ene.

Simon var c. 75 Aar, da han trak sig tilbage til den Stue, han havde forbeholdt sig ved Salget af Gaarden, men han satte sig ikke hen. Hans Helbred var meget godt, han hjalp en Del paa Gaarden ved at røgte og passe Kreaturerne, gik jævnlig hen til Bør-

nene, der boede i Nærheden, og tog af og til en Tur ud til en Datter i Vittrup, c. 1 $\frac{1}{2}$ Mil fra Hovborg.

Paa Vejen hen og hjem, som han tog til Fods, gik han ind hos Venner eller Familie, men havde næsten

Fire Slægtled.

Simon Nielsen, 86 $\frac{1}{4}$ Aar. Niels Simonsen, 51 $\frac{1}{2}$ Aar.
Simon Simonsen, 25 $\frac{1}{2}$ Aar. Alfred Simonsen, 1 $\frac{3}{4}$ Aar.

ikke Tid til at sidde ned. Tilbød man at køre ham lidt paa Vej, sagde han: »Nej, du skal ikke køre for mig, kan jeg ikke gaa, kan jeg blive hjemme.«

Simon var meget interesseret, nærmest ogsaa nysgerrig. Alle kendte Folk, han mødte, skulde han tale lidt med, han havde som Regel nogle pudsige Bemærkninger til Indledning. Mødte han en ung Fyr

med Pibe i Munden, sagde han gerne: »Naa, kan du hold æ Piv warm? Hva er et, du ryger? er et Boget-avn?« Turen til Vittrup besørgede han som Regel paa een Dag, baade frem og tilbage, c. 3 Mil, det blev han ved med, indtil han var op mod 90 Aar.

Gaarden laa c. 1 km fra Hovborg By, men han gik gerne om til Byen flere Gange hver Dag. Skulde der besørges et Ærinde, var han altid parat. »A ska jo væ Dreng,« sagde han. Grundet paa, at han saa ofte kom om til Hovborg, havde han altid god Lejlighed til at følge med i alt, hvad der passerede. Møder, Auktioner, Sammenkomster af enhver Art deltog han i, saalænge han levede. Saa man ham ikke, varede det ikke længe, før man hørte ham, idet han stadig rømmede sig, hans Hm—Hm kunde man ikke tage fejl af. I de sidste Aar, han levede, var der en Ungdomsforening i Hovborg. Simon deltog ofte i deres større Møder og var næsten altid med til deres aarlige Udflugter, til Ribe, Varde, Esbjerg, Skamling o. s. v. Simon var alles Ven, det var næsten, som der manglede noget, naar den høje, ranke, lyse Skikkelse med de hvide Haar, det lune og gemytlige Ansigt ikke var med i Flokken. Men der var vist ingen, der følte Savnet mere end Simon selv.

En Gang, da han var c. 85 Aar, blev han meget opsat paa at besøge en Datter, der var gift og boede i Svendborg. Hans Børn og Svigerbørn var meget betænkelige ved at lade ham rejse alene, men udtale denne Frygt til ham turde de snart heller ikke, da han ikke selv kunde indse, at der var noget at frygte for. De spurgte saa mig, om jeg ikke kunde rejse med og samtidig besøge en Svoger paa Ringe-Eggen. Jeg gik ind paa Forslaget og spurgte, om han ikke vilde rejse sammen med mig, det vilde han gerne, ja blev endog meget glad ved denne Ordning. Det var i en

dejlig Sommertid, vi rejste. Jeg stod af Toget ved Ringe, han fortsatte til Svendborg, hvortil jeg kom Dagen efter. Om Eftermiddagen skulde vi saa ud at se Byen og særlig Byens Omgivelser. Før vi gik ud, sagde Svigersønnen til Simon: »Nu vil jeg sige dig een Ting, nu maa du ikke standse og tale med enhver gammel Mand eller Kælling, du møder, for saa gaar vi fra dig.« Simon svarede med et Hm!

Vi begav os paa Turen, men naar vi mødte gamle, særlig affældige Mænd eller Kvinder, standsede Simon og sagde: »Godau, Hm. Ja, a waar her i 1849 under æ Kri, de er snaar 50 Oer sin« o. s. v. Simon fortsatte: »Hvor gamml er do? a bliver f. Eks. 86.« Denne Standsning og Samtale gentog sig mange Gange paa denne naturskønne Vandring. I 1910 var han med til den store Veteranfest i København. Dette var en Oplevelse af Rang, og med den største Interesse fortalte han senere derom; han havde haft Lejlighed til dels at opfriske gamle Bekendtskaber og drøfte fælles Minder fra Krigsaarene, dels stifte nye Forbindelser. Simon gav jo ikke op, alle, han mødte eller kom i Berøring med, maatte i Samtale med ham, skønt han var langt oppe i Aarene, var der ikke mange, der var raskere eller livligere end Simon. Han fortalte om flere, der var næsten Svæklinge. Naar Simon kom til at fortælle om Krigen og særlig om Veteranfesten, var det med den største Begejstring og dybt bevæget over den store Ære, de havde været Genstand for.

En anden Begivenhed vil jeg medtage. Det var den 18. August 1915. Der var lejlighedsvis bleven talt om, at Simon burde have en Anerkendelse for sit dygtige Virke. Der var saa endelig bleven gjort Indstilling om at tildele ham Dannebrogskorset, fra hvem ved jeg ikke, men antagelig fra Kromanden, Povl Niko-

lajsen, Hovborg. Den nævnte Dato ringede P. Nikolajsen til os, om vi vilde møde hos Simon i Hovborg Kl. 4 om Eftermiddagen. De fleste af hans Børn, Svingerbørn samt vi, der kaldte ham Morbroder eller Farbroder, med flere, ialt c. 30 Personer, var mødt, da Dommer Frost med Frue ankom for at overrække ham Korset.

Dommer Frost holdt en kort, men smuk personlig Tale til ham, hvorefter Fru Frost heftede Korset paa hans Bryst. Der var en højtidelig Stilhed i Stuen. Vi forsamlede stod i Kreds om ham, enhver af os ønskede ham til Lykke. Den høje, ranke, lyse, 90-aarige Mand var dybt bevæget, han forsøgte paa at udtale nogle Ord, men det blev kun en Tak. Jeg tror, det har været et af hans Livs største Øjeblikke.

Efter lange forudgaaende Forhandlinger var det lykkedes at faa en Bevilling paa Finansloven til en Kirke i Hovborg. Simon havde ogsaa der været en virksom og stærkt interesseret Deltager i Arbejdet, Kirken blev bygget i Sommeren 1895, og i Januar Maaned 1896 fandt Indvielsen Sted. 25 Aarsdagen efter, altsaa i Januar 1921, blev der holdt Gudstjeneste i Hovborg Kirke med paafølgende Fest i Krosalen, fælles Kaffebord med Taler og Sang i flere Timer. Simon deltog i hele Festen, men det blev ham dog lovlige meget. Han havde til Tider Besværlighed med at lade Vandet, og da han kom hjem, maatte han have Læge og senere køres paa Sygehuset i Brørup. Man troede, at Døden snart vilde afslutte hans lange Levnedsløb, men Simon stod ogsaa denne Krise igennem. Nogle Dage senere besøgte jeg ham paa Sygehuset, han var oppe og gik omkring til de andre Patienter, som han selv vilde. Vi talte en Del sammen. Han fortalte mig, hvem der f. T. var paa Sygehuset, han vidste Besked om enhver af de c. 25 Patienter.

Deres Navn, Bopæl, Familieforhold, Sygdommens Art o. s. v. Man blev jo højlig forbauset over, at den snart 95-aarige Mand kunde huske alt dette. Endvidere meddelte han mig, at der var kun nogle Dage, til han kom hjem.

Men det gik anderledes, end han havde tænkt. Nogle Dage efter blev han pludselig meget syg og maatte til Sengs, og kort Tid efter, den 1. Marts 1921, afgik han ved Døden, c. 96 Aar gammel.

Begravelsen foregik fra hans gamle Gaard i Hovborg. Der var forsamlet et meget stort Følge, som efter at der var holdt nogle Taler fulgte den gode, interesserede og virksomme gamle Mand til hans sidste Hvilested paa Hovborg Kirkegaard.

Ja, Simon er her ikke mere, men Mindet lever, den gamle Gaard er forvandlet i Forhold til Tidens Krav, men ligger fremdeles paa den gamle Plads, omgivet af 9 andre Ejendomme. I Sandhed et smukt Syn i Forhold til den gamle Gaard og den store brune Hede.

Slægten Simonsen er ogsaa snart forsvundet fra Gaardens Omraade, kun Jørgen Simonsen, en Søn af Laurids Simonsen, bebor et Statshusmandsbrug, de øvrige 9 Ejendomme, er overgaaet til fremmede Ejere.

N. Thøgersen.
